

KARTA EWIDENCYJNA
ZABYTKU
NIERUCHOMEGO

A B C D E F G H I J K L Ł M N O P R S T U V W X Y Z

Nr

1291

1. Obiekt

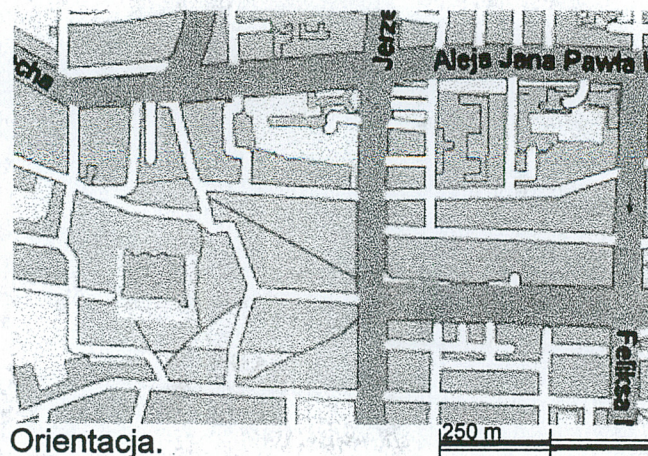
83/10

DZWONNICA (OB. KAPLICA PAMIĘCI NARODU)

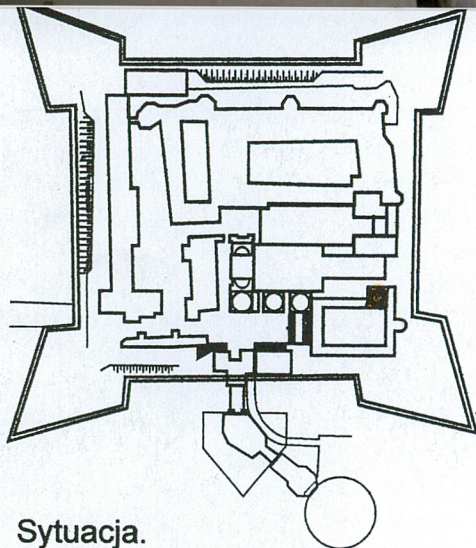
2. Czas powstania
pocz. XVII w.

3. Miejscowość
CZĘSTOCHOWA

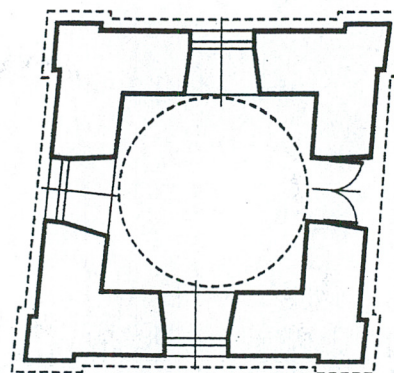
Zdjęcie zabytku, plan sytuacyjny, orientacyjny i rzut

Orientacja.

Sytuacja.

Rzut 1:200

4. Adres

Ul. Kordeckiego 2

nr działki geodezyjnej
nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

Województwo śląskie
Powiat m. Częstochowa
gmina Częstochowa

6. Poprzednie nazwy miejscowości.

7. Przynależność administracyjna przed a) 1975 i
b) 1999

a) katowickie
b) częstochowskie

8. Właściciel i jego adres

Klasztor Ojców Paulinów na Jasnej Górze
ul. Kordeckiego 2
42-200 Częstochowa

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

Rejestr zabytków.

A-12, Pomnik Historii

17.02.1976

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu	13. Opis (sytuacja, materiał, konstrukcja i technika, sklepienia i stropy, konstrukcja więźby dachowej, rzut, bryła, pokrycie dachu, elewacje, wnętrza - elementy wyposażenia i wystroju, instalacje)
<p>Pierwsza dzwonnica pochodziła zapewne z XV wieku, a jej lokalizację określić można jedynie na podstawie wykonanych pomiarów architektonicznych i analizy wątków murów – zbudowano ją po północnej stronie prezbiterium kościoła, później została całkowicie wchłonięta przez rozbudowywany się kompleks klasztorny. Obecnie tylko małe jej detale widzieć można w części przedzakrystyjnej świątyni, idąc schodami na chór organowy. Druga w kolejności dzwonnica jasnogórska zachowała się po dzień dzisiejszy. Zbudowano ją w początkach XVII wieku obok południowej ściany bazyliki, blisko wschodniego krańca prezbiterium kościoła. Po raz pierwszy wzmiankowano ją w 1631 roku, zapewne niewiele wcześniej umieszczono w niej najstarszy z jasnogórskich dzwonów : pochodzący z 1544 roku dzwon JEZUS MARIA, który wisiał tu przez trzy stulecia i przeniesiony został w okresie międzywojennym na nowe miejsce przy rawelinie, obok bram prowadzących do wnętrza twierdzy. Dzwonnica przy południowej ścianie prezbiterium wielokrotnie podlegała naprawom. Ostatecznie w 1702 roku została podźwignięta na nowo na wysokość dwu kondygnacji i zwieńczono ją późnobarokowym, cebulastym hełmem z Krzyżem na szczycie. Wewnątrz zachowała się nośna konstrukcja przeznaczona do zawieszenia dzwonów , wykonana z grubych drewnianych bali – dzięki takiej specjalnej konstrukcji , wzniesionej osobno tak, by nie dotykała murów dzwonnicy. Prace prowadzone w latach 1921- 1925 w tej części wzgórza, podyktowane koniecznością wkomponowania nowo wznoszonego</p> <p>(c.d.zał. 1)</p>	<p>Sytuacja obok południowej ściany prezbiterium bazyliki, wtopiona północno-wschodni narożnik wieczernika</p> <p>Materiał , konstrukcja i technika murowany z kamienia wapiennego i cegły , na zaprawie wapiennej, posadowiony na skale wapiennej, Fundamenty z kamienia wapiennego. Ściany zewnętrzne z kamienia wapiennego z użyciem cegły . sklepienia : w przyziemiu – sklepienie krzyżowe, w drugiej kondygnacji - kopuła</p> <p>Otwory okienne prostokątne, zamknięte pełnym łukiem ,rozglifione do wewnątrz, w profilowanych obramieniach , okna metalowe w nich witraże drzwiowy w drugiej kondygnacji zamknięty pełnym łukiem w prostokątnym portalu , występującym poza lico ściany, sięgającym do wysokości parapetu okna w nich drzwi metalowe i krata z symbolami Polski Walczącej i orłami. W przyziemiu z trzech stron arkady. posadzki w przyziemiu płyty z piaskowca; na piętrze płyty marmurowe białe</p> <p>Konstrukcja więźby dachowej – kopuła, dach czterospadowy z hełmem cebulastym</p> <p>Pokrycie dachu blacha miedziana , ułożona na rąbek</p> <p>Rzut na planie kwadratu . wewnątrz jednoprzestrzenne na dwóch kondygnacjach, dostępne w przyziemiu z wieczernika, w drugiej kondygnacji wejściem od wschodu</p> <p>Bryła regularna, prostopadłościenna , dwukondygnacyjna przykryta dachem czterospadowym z cebulastym hełmem , zwieńczonym krzyżem</p> <p>Elewacje dwukondygnacyjne, otynkowane , Narożniki podkreślone szerokimi pilastrami z profilowanymi głowicami, całość elewacji wieńczy wydatny, profilowany gzyms jednoosiowy w osi okna , zamknięte pełnym łukiem , w profilowanych obramieniach. W elewacji wschodniej otwór drzwiowy , w portalu prostokątnym , boniowanym , zamknięty metalowymi, ozdobnymi drzwiami. W elewacji południowej widoczne przyziemie z arkadą otwartą na wieczernik.</p> <p>Wnętrze</p> <p>Wystroj współczesny, wewnątrz drugiej kondygnacji w całości wyłożone białym marmurem , na ścianach rozmieszczone pamiątkowe tablice dotyczące pamięci narodowej , w oknach witraże o treści niepodległościowej</p> <p>Instalacje elektryczna</p>

14. Kubatura Ok. 680 m ³	15. Powierzchnia użytkowa Ok. 27 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne sakralne	17. Użytkowanie obecne sakralne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja 1989 roku remont i adaptacja na Kaplicę Pamięci Narodu		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) fundamenty dobre ściany dobre sklepienia dobre konstrukcja dachu dobre pokrycie dachu dobre wyposażenie nowe dobre instalacje dobre	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

„Ocena stanu technicznego więźby, podkładów i pokrycia kopuły wraz z inwentaryzacją budowlaną fragmentaryczną nad Kaplicą Pamięci Narodowej”. 2003 rok. Aut. dr S. Karczmarczyk, arch. T. Sieńkowski

22. Bibliografia

J. Golonka, Dzwony, dzwonki, dzwonnice, „Jasna Góra Miesięcznik Sanktuarium Matki Bożej Jasnogórskiej” R. IV, 1986, nr 8 (34)
Kaplica Pamięci Narodu im. O. Augustyna Kordeckiego na Jasnej Górze, „Jasna Góra...” R. VII, 1989, nr 12 (74)

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania)

Wykaz źródeł ikonograficznych zob. H. Widacka, Ikonografia Częstochowy w grafice XVII i XVIII w „Studia Claromontana” 4, 1983

24. Uwagi różne

25. Opracował

arch. Tomasz Ulman, listopad 2008

tekst arch. Tomasz Ulman, listopad 2008

plany, rysunki arch. Tomasz Ulman, listopad 2008

zdjęcia fotograficzne arch. Tomasz Ulman, listopad 2008

miejsce przechowywania negatywów :

Archiwum WKZ w Katowicach, Delegatura w Częstochowie

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego.

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

zał. nr 1 c.d. pkt. 12 – Historia

nr 2 rzut

nr 3-5 fotografie

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
CZĘSTOCHOWA	STARA DZWONNICA	C.D. PKT. 12 HISTORIA

wieczernika – gdzie można wyjść na zewnątrz kościoła z udzieleniem pielgrzymom Komunii św. – zmieniły dolną część dzwonnicy, otwierając ją na zewnątrz arkadowym łukiem. Wówczas to dzwony jasnogórskie przeniesione zostały na nowe miejsce : w tym celu zbudowano na podwyższeniu metalową konstrukcję usytuowaną obok bram prowadzących od południa do wnętrza zespołu klasztornego, na rawelinie twierdzy. W ten sposób dawna dzwonnica straciła swoją pierwotną funkcję. W górnej kondygnacji dawnej dzwonnicy urządzono dostępną z wałów jasnogórskich „Kaplicę Pamięci Narodu”, uroczyste poświęcenie nastąpiło w przededniu 50- tej rocznicy wybuchu II wojny światowej, 3 maja 1989 roku, przez Prymasa Polski Księdza Kardynała Józefa Glempa. Kaplica ta, nosząca imię O. Augustyna Kordeckiego, przeora Jasnej Góry i bohaterskiego obrońcy sanktuarium przed Szwedami w czasie „potopu” w 1655 roku, przeznaczona jest na pomieszczenie narodowych relikwii: urn z prochami i ziemią z miejsc zroszonych krwią Polaków – żołnierzy, powstańców, męczenników, zamordowanych za sprawę wolności Polski. W kaplicy wmurowane są również tablice upamiętniające wydarzenia, miejsca i osoby, wymagające – ze względu na swoje znaczenie w dziejach walki o Polskę – utrwalenia w narodowej pamięci. Wnętrze zdobią cztery witraże nawiązujące do programu ideowego całości kaplicy – wyobrażono na nich : Matkę Bożą Królową Polski, Ostrobramską, AK-owską i Katyńską.

1. Elewacja pd.-wschodnia

2. Elewacja południowo-zach.

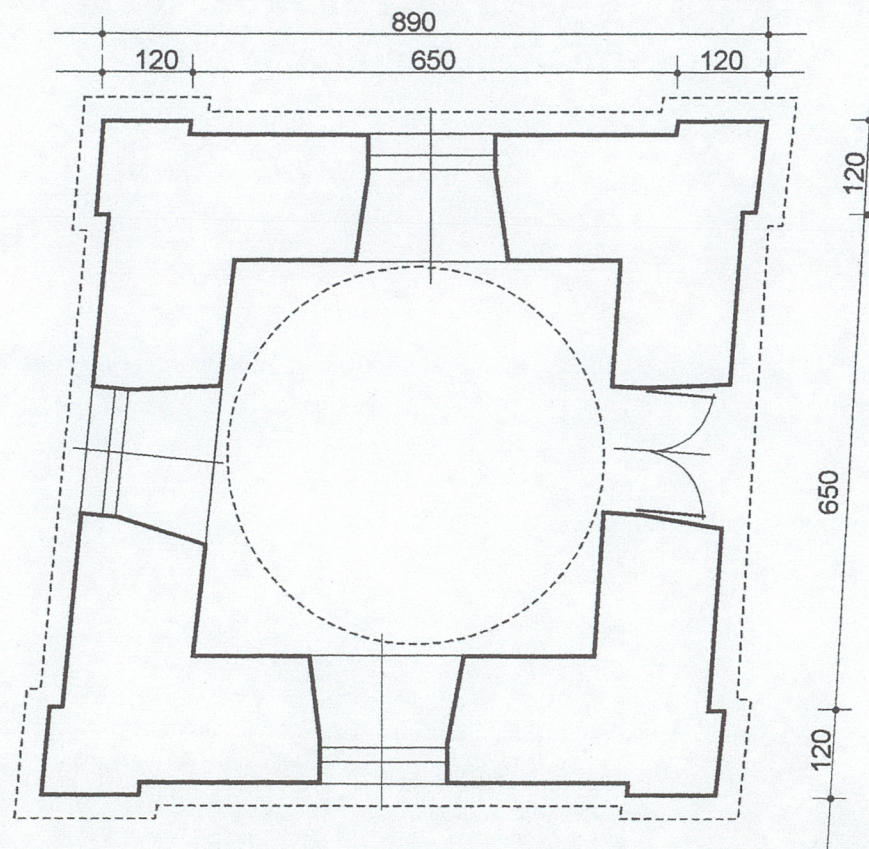

3. Elewacja południowa

Wkładkę założył: arch. Tomasz Ulman, listopad 2008

Miejsce przechowywania negatywów: Archiwum WKZ w Katowicach, Delegatura w Częstochowie

1. Miejscowość CZĘSTOCHOWA	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) DZWONNICA (OB. KAPLICA PAMIĘCI NARODOWEJ)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Rzut przyziemia (poziom wałów)
-------------------------------	--	--

KAPLICA PAMIĘCI NARODOWEJ
/STARA DZWONNICA/ SKALA 1:100

1. Miejscowość

CZĘSTOCHOWA

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

STARA DZWONNICA

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

FOTOGRAFIE

4. Wejście główne – od wschodu

5. Wnętrze kaplicy – ołtarz

6. Wnętrze kaplicy – ściana wewnętrzna od wsch. strefa wejścia z witrażem

Wkładkę założył: : arch. Tomasz Ulman, listopad 2008

Miejsce przechowywania negatywów: Archiwum WKZ w Katowicach, Delegatura w Częstochowie

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
CZĘSTOCHOWA	STARA DZWONNICA	FOTOGRAFIE

7. Wnętrze ; ściana od pd-wsch

8. Wnętrze, ściana od pn.-wsch.

9. Wnętrze- ściana północna

10. Wnętrze ściana południowa

11. Wnętrze – widok na kopułę

Wkładkę założył: : arch. Tomasz Ulman, listopad 2008

Miejsce przechowywania negatywów: Archiwum WKZ w Katowicach, Delegatura w Częstochowie